

Finance / Škandali

Sodoma in Gomora od Vatikana do Maribora

Jan Bratanič, Tomaž Modic

Vatikanu niso tuji finančni škandali, vendar je videti, da je bankrot Nadškofije Maribor na samem vrhu. Čeprav so ga spremljale le »slabe poslovne odločitve« in ne pranje denarja prek off-shore podjetij in mafije.

Vse kaže, da bi bil lahko bankrot Nadškofije Maribor in z njo povezanih družb sploh največji finančni škandal v zgodovini Rimskokatoliške cerkve. Vendarle pri njem (po dostopnih podatkih) ni šlo za pranje več deset milijonov evrov skozi »hišne« banke v Vatikanu in off-shore podjetja, sodelovanje z mafijo ali plasiranje fašističnih milijonov v dragocene nepremičnine v Londonu, temveč za pohlepno vlaganje tujega denarja v tvegane projekte.

Samo pri domačih bankah so si družbe, nekoč podrejene mariborski nadškofiji, sposodile 557 milijonov evrov. Od tega največ, četrtr milijarde evrov, odpade na NLB, 84 milijonov evrov na Abanko Vipo, okoli 73 milijonov evrov pa na NKBM. Izkupiček od prodaje finančnih naložb bi medtem lahko znašal kvečjemu 200 milijonov evrov. Pri tem ne gre pozabiti več deset tisoč malih delničarjev, tudi tistih, ki so Cerkvi zaupali v upravljanje certifikate, in številnih velikih družb, ki so jim morale posojati milijonska sredstva in so (oziroma bodo) končale v tujih rokah. Organi pregona so se pri tem osredotočili le na

manjše kriminalne zgodbe, slaba bančna posojila pa za zdaj ostajajo slaba poslovna odločitve.

Skrivnostna smrt »božjega bankirja«

In »slabih poslovnih odločitve« tudi v Vatikanu ni težko najti. Veliko novodobnih je povezanih z leta 1942 ustanovljeno banko Svetega sedeža Institut za delovanje religije (IOR), ki jo je v obdobju največjih škandalov vodil čikaški monsinjor Paul Marcinkus. Isti Marcinkus, ki je na obisku po ZDA kot nekakšen telesni stražar spremljal papeža Pavla VI., ta pa mu je v zahvalo leta 1971 predal vodenje banke IOR, pa čeprav ga je od popolnega neznanja o financah ločil le šesttedenski tečaj na Harvardu. A do prelomnega trenutka je prišlo tri leta prej, ko je Vatikan izgubil status davčne oaze. Slabše poslovanje je Marcinkusa pripeljalo po nasvet k mojstru finančnih malverzacij Michelu Sindoni, ki se je lahko pohvalil z zvezami tako pri prostozidarjih kot sicilijanski mafiji. Sindona je Vatikanu pomagal pri vlaganjih v svoj finančni imperij, ki se je že sredi sedemdesetih let sesul kot hišica iz kart, Sveti sedež pa je ostal brez približno 25 milijonov evrov.

A šele smrt bankirja Roberta Calvija, ki je leta 1982 po propadu največje italijanske zasebne banke Banco Ambrosiano obvisel z londonskega mostu Blackfriars, je v javnost razpihnila prvi pravi škandal vatikanske banke. V skoraj eno milijardo vrednem bankrotu Banca Ambrosiana je utrpel Vatikan skoraj 200 milijonov evrov visoke izgube, za Calvijevim krvnikom, ki naj bi prihajal iz vrst prostozidarjev ali sicilijanske mafije, pa se je izgubila vsaka sled. Italijanski preiskovalci so na zaslišanje povabili tudi Marcinkusa, ki sicer ni bil med osumljenci Calvijevega umora, marveč so ga želeli izprašati o slamnatih podjetjih na Bahamih, prek katerih naj bi Vatikan tedaj pral denar. Hrust iz Chicaga se je raje odločil za imuniteto in varnost za mogočnimi vatikanskimi zidovi.

Nepremičninski imperij

S podjetji v davčnih oazah se je Vatikan pobliže spoznal že veliko prej, saj je z njihovo pomočjo gradil nepremičninski imperij, danes vreden okoli 650 milijonov evrov. Njegovi začetki segajo v leto 1929, ko je Sveti sedež v zameno za priznanje fašističnega režima od Benita Mussolinija prejel lepo plačilo. Kopičenje nepremičnin se nadaljuje še danes. Leta 2006 je Vatikan v Londonu kupil 18 milijonov evrov vredno posestvo, dve leti kasneje pa je za 22 milijonov evrov kupil palačo v Rimu, v kateri se nahaja tudi savna za geje Europa Multiclub.

Nepremičninski imperij

Leto pozneje, 2009, je sum pranja denarja v višini 180 milijonov evrov znova zatresel kamen, na katerem je sveti Peter zgradil Baziliko, pred dobrim mesecem pa je bil monsinjor Nunzio Scarano ujet med podkupovanjem karabinerja.

S 400.000 evri je hotel sebi in z 20 milijoni evrov napolnjenemu kovčku kupiti prevoz iz Švice v Rim na zasebnem letalu. Afera je odnesla tako prvega moža banke Paola Ciprianija kot tudi njegovega namestnika Massima Tullija. x

